

Mehmet Akif ÖZSOY

Araştırma Görevlisi

ÖZEL HUKUK İLİŞKİSİNE DAYALI OLARAK

**ÇALIŞANLARIN
BULUŞLARI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	I
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARININ KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA VE TÜRK HUKUKUNDA DÜZENLENİŞİ

I. Alman Hukukunda Çalışanların Buluşları.....	5
II. İngiliz Hukukunda Çalışanların Buluşları.....	10
III. Avrupa Patent Sözleşmesi Açısından Çalışanların Buluşları.....	16
IV. Türk Hukukunda Çalışanların Buluşları.....	20
A. 818 Sayılı Borçlar Kanunu m. 336 Dönemi.....	21
B. 551 Sayılı Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Dönemi.....	23
C. 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu Dönemi.....	27

İKİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞAN BULUŞU

I. Genel Açıklamalar	35
II. Tanımı.....	36
III. Unsurları.....	39
A. Patent veya Faydalı Modelle Korunabilir Bir Buluş.....	40
1. Buluş.....	40
a. Tanımı ve Nitelikleri	40
b. Buluş Üzerindeki Hakkın Hukuki Niteliği.....	43
c. Buluş Sahipliği	48
(1) Kavram.....	48
(2) Gerçek Buluş Sahibi İlkesi.....	51
(3) Birlikte Buluş Sahipliği	53
2. Patent.....	56
3. Faydalı Model.....	60
B. Çalışan	62
1. Genel Açıklamalar.....	62
2. Kapsamın Belirlenmesi	63
3. Tanımı.....	67
a. Kamu Görevlileri.....	69
b. Özel Hukuk İlişisine Dayalı Olarak Çalışanlar	74
(1) Özel Hukuk Sözleşmesi veya Benzeri Bir Hukuki İlişki	75
(2) İş/Hizmet Görme Edimi	80
(3) İşverene Karşı Kişisel Bağımlılık.....	82
i. İşveren	82
ii. Kişisel Bağımlılık	89
4. Öğrenci ve Stajyerler	93
C. Buluşun İş İlişkisi Sırasında Gerçekleşmesi.....	96
IV. Sınıflandırılması.....	101
A. Hizmet Buluşları.....	102

1. Genel Açıklamalar.....	102
2. Çalışanın Yükümlü Olduğu Faaliyet Gereği Gerçekleşmesi	105
3. İşletmenin Deneyim ve Çalışmalarına Dayalı Olarak Gerçekleşmesi	107
4. İşletmenin Faaliyet Konusuna İlişkin Olma Zorunluluğunun Bulunmaması	109
B. Serbest Buluşlar	113
1. Serbest Doğan Buluşlar	115
2. Serbest Kalan Buluşlar	117

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN BULUŞLARINDA TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

I. Genel Esaslar	121
A. Hak ve Yükümlülüklerin Kaynağı.....	121
B. Sözleşme Yapma Serbestisi ve Hakkaniyete Uygunluk Şartı.....	124
C. Uyuşmazlıklarda Zorunlu Tahkim Yolu.....	131
II. Hizmet Buluşlarında Tarafların Hak ve Yükümlülükleri.....	139
A. Genel Açıklamalar.....	139
B. Çalışanın Bildirim Yükümlülüğü.....	145
1. Genel Açıklamalar.....	145
2. Zamanı.....	148
3. Şekli	150
4. İçeriği.....	152
5. Sonuçları.....	155
6. Bildirim Yükümlülüğüne Aykırılık.....	156
a. Bildirimin Yapılmamış Olması	157
b. Bildirimin Hükümsüz Olması	158
c. Bildirimin Eksik Olması.....	160

d. Bildirimin Geç Yapılmış Olması.....	164
C. İşverenin Hak Talebi	164
1. Hak Talebinde Bulunulmaması	165
2. Hak Talebinde Bulunulması	168
a. Tam Hak Talebinde Bulunulması.....	171
b. Kısmi Hak Talebinde Bulunulması.....	179
D. Tarafların Patent Başvurusuyla İlgili Hak ve Yükümlülükleri .	187
1. Genel Açıklamalar.....	187
2. Yurt İçinde Patent Verilmesi İçin Başvuru	189
a. Başvuru Yükümlülüğü	189
b. Başvurudan Kaçınmak ve Başvuru Yükümlülüğünün Ortadan Kalktığı Hâller	193
c. Başvuru Yükümlülüğünün Yerine Getirilmemesi.....	200
3. Yurt Dışında Patent Verilmesi İçin Başvuru.....	203
a. Başvuru Hakkı.....	203
b. Buluşun Serbest Bırakılması.....	204
4. Patent Başvurusundan veya Patent Hakkından Vazgeçilmesi	207
E. İşverenin Bedel Ödeme Yükümlülüğü	210
1. Genel Açıklamalar.....	210
2. Bedel Ödeme Yükümlülüğünün Doğumu	214
a. Tam Hak Talebinde.....	215
b. Kısmi Hak Talebinde.....	216
3. Bedelin Ödenme Şekli.....	216
a. Taraflarca Belirlenmesi.....	217
b. Taraflarca Bir Anlaşmaya Varılamaması	221
(1) Tam Hak Talebinde.....	223
(2) Kısmi Hak Talebinde.....	226
4. Bedelin Hesaplanması.....	227
a. Buluşun Ekonomik Değeri.....	229

(1) İşletmede Kullanılan Buluşlarda Buluştan Elde Edilen Kazanç.....	231
i. Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No:1)'in Uygulanmasında Kullanılmak Üzere Belirlenen Kazanç.....	232
ii. Kıyas Yöntemi	233
iii. İşletmenin Buluştan Sağladığı Yarar Yöntemi...	235
iv. Tahmin Yöntemi.....	236
(2) İşletmede Kullanılmayan Buluşlarda Buluştan Elde Edilen Kazanç.....	237
b. Katkı Faktörünün Hesaplanması.....	238
5. Bedel Ödeme Yükümlülüğünün Sona Ermesi.....	241
F. Tarafların Buluşu/Buluşa İlişkin Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğü.....	250
1. Genel Açıklamalar.....	250
2. Çalışanın Buluşu Gizli Tutma Yükümlülüğü	251
3. İşverenin Buluşa İlişkin Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğü.....	253
4. Buluşu/Buluşa İlişkin Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğüne Aykırılığın Sonuçları	255
G. Çalışanın Önalım Hakkı	258
III. Serbest Doğan Buluşlarda Tarafların Hak ve Yükümlülükleri	263
A. Genel Açıklamalar.....	263
B. Çalışanın Bildirim Yükümlülüğü.....	264
1. Genel Açıklamalar.....	264
2. Zamanı.....	268
3. Şekli	269
4. İçeriği.....	269
5. Sonuçları.....	270
6. Bildirim Yükümlülüğüne Aykırılık	271
C. İşverenin İtiraz Hakkı	272
D. Çalışanın Teklifte Bulunma Yükümlülüğü ve İşverenin Öncelik Hakkı.....	274

1. Çalışanın Teklifte Bulunma Yükümlülüğü.....	274
a. Şartları.....	275
b. Hukuki Niteliği ve Kapsamı	278
c. Sonuçları.....	280
d. Teklifte Bulunma Yükümlülüğüne Aykırılık.....	280
2. İşverenin Öncelik Hakkı	282
E. İşverenin Buluşa İlişkin Bilgileri Gizli Tutma Yükümlülüğü....	284
SONUÇ	287
KAYNAKÇA.....	297